

КОНВЕНЦІЙНА ГРА ПОЛІТИЧНА

Визначення конвенційної гри співвідноситься з розумінням політики у його інституційному, нормативному еквіваленті «rolісу» та з визначенням «ігор політичних» як вільної змагальності політичних сил на базі встановлених правил (Конституції), що сприяє створенню порядку в суспільстві і передбачає наявність високого рівня політичної культури, поза якою вільна участь в іграх політичних не можлива (А.Попов).

Конвенційна гра політична в реаліях української політики є квазі-конвенційною грою політичною, в основному з урахуванням трьох зауваг (поряд з іншими). По-перше, Україна як держава немає простору політичного (території з цілісними делімітованими та демаркованими кордонами) та політичного простору (соціокультурного, інформаційного, віртуального) у межах яких відбувається конвенційна гра політична. Це утверджує Україну у статусі гібридної, лімітрофної, буферної зони, своєрідного прикордонного регіону, що залишається «об'єктом геополітичної конкуренції» між Росією та ЄС. По-друге, в реаліях української політики переважає театральна-видовищна складова конвенційної гри політичної на рівні взаємодії політик-глядач (що загрожує перетворенням української політики на «авторитарно-тоталітарний театр одного актора»), у той час, як принцип конкурентного спортивного суперництва на рівні взаємодії політик-політик нівелюється порушенням останніми правил ігрової взаємодії. По-третє, правила конвенційної гри політичної піддаються постійній ситуативній зміні відповідно до індивідуальних чи вузькогрупових інтересів провідних політичних акторів.

З'ясуємо яким чином театральний тип конвенційної гри представлений в теоретичних розвідках щодо політики загалом. За аналогією політики із театральною сценою на якій кожен із учасників грає свою роль, як зауважує П.Шляхтун, в англійській політичній мові використовується слово «актор» (actor), що латинською мовою означає діяч, на відміну від слова «суб'єкт» (subject), що позначає підданого. Такими акторами як учасниками політики є не тільки індивіди, а й різні групи людей і політичні інститути. Науковий редактор книги Ю.Габермаса «Залучення іншого: студії з політичної теорії» Б.Поляруш зазначає, що термін «actor» - «актор» (на відміну від традиційного для української мови вживання цього слова з наголосом на другому складі) – у соціологічній літературі (Т.Парсонс та інші) означає того, хто виступає як

соціальний діяч, чинить соціальну дію (акт), що аналізується чи оцінюється. В «Політичній енциклопедії» зауважено: «Актор політичний – збірне поняття, яким позначають учасників політичного процесу – як колективних (партії політичні, блоки, органи влади та управління тощо), так і індивідуальних (партійні функціонери, представники влади, активісти громадських рухів та ін.)». Інше визначення: «Актор – суб'єкт конкретного політичного процесу».

Можливість конвенційної гри в українській політиці нівелюється (в основному, поряд з іншим) відсутністю: по-перше, власного «ігрового майданчику», тобто простору політичного з цілісними демаркованим і делімітованими державним кордоном; по-друге, конструктивного політичного простору; по-третє, сталого законодавчого регулювання суспільно-політичного життя. На цьому третьому положенні, ми хочемо окремо наголосити, оскільки саме воно, на нашу думку, найбільшою мірою заважає конкурентному суперництву, сприяючи перетворенню конвенційної гри політичної на квазігру політичну.